

'L'Avenç', entre la tradició i el canvi

La revista mensual 'L'Avenç', d'història, cultura i pensament, vol diversificar i reforçar els àmbits de la cultura i les humanitats per no quedar reclosa dins del cercle d'interès del gremi dels historiadors. El seu director, Josep Maria Muñoz i Lloret, busca el difícil equilibri entre la tradició i el canvi.

TINA BAGUÉ

Josep Maria Muñoz i Lloret, director de L'Avenç des de setembre de 1999. L'historiador té la missió d'obrir la publicació a nous àmbits.

La revista mensual d'història *L'Avenç* ha superat els 250 números. L'aniversari coincideix amb una etapa de renovació que busca, deia l'editorial del número 250 de setembre passat, l'equilibri, sempre difícil, entre la tradició i el canvi. Tot i una "envejable mala salut de ferro" –en expressió del mateix editorial– més empresarial que periodística i cultural, la tradició és formada per un patrimoni de 250 números –que aquest gener són 254– d'una revista única, potent i necessària, d'una gran personalitat periodística.

El responsable de perfilar la renovació de la revista és l'historiador Josep Maria Muñoz i Lloret, nomenat el setembre de 1999.

La publicació naixia l'abril de 1977 amb el subtítol "Història dels Països Catalans", però va durar poc. Ara exhibeix el d'"Història, Cultura, Pensament".

Les dades més rellevants de la història, el present i el futur de la publicació són reportades aquí, amb la veu del seu director.

Directors. Onze directors han conduït la nau. En dues ocasions, ho han

TINA BAGUÉ

Les portades i els dossiers mensuals han contribuït a perfilar una personalitat pròpia de la revista.

fet tres alhora. Són Fèlix Ibáñez Fanés (1976-1979); Ferran Mascarell i Canalda (1979-1985); Joan Fuster i Sobrepe (1985-1988); Jesús Mestre i Campi (1988-1989); Daniel Fernández (1989-1993), actual editor; Daniel Fernández, José Luis Martín Ramos –actual conseller editorial– i Enric Ucelay-Da Cal (1993-1998); José Luis Martín Ramos, Jaume Casals i Jordi Mercader (1998-1999) i Josep M. Muñoz i Lloret (1999). Ferran Mascarell és el que ha ocupat més temps el càrrec, set anys.

Alguns dels noms –Mascarell, Fuster– ens recorden que el grup cultural rector s'ha situat tradicionalment cap a l'esquerra, i, més en concret, cap al món cultural de l'administració socialista, la més sensible a la supervivència de la revista.

Per què tants canvis de director? L'actual director no té la resposta clara. Però recorda que la precarietat empresarial pot explicar-ho, en part.

Arrencada. Del primer número se'n van imprimir 20.000 exemplars, xifra que després ha semblat impossible de recuperar. Els nombre de subscriptors també va ser alt, 2.200.

Títol. La revista recupera un nom

històric, el de la revista i el de l'editorial fundada a Barcelona per Massó i Torrents el 1881 i el 1891, respectivament, empresa cultural que aixoplugà i impulsà el catalanisme progressista de tombant de segle, el de Clavé, Almirall, Oller, Yxart i Fabra.

Països Catalans. L'únic trencament ideològic radical de la publicació, segons el report del periodista Ignasi Aragay publicat per la revista mateixa, es va produir en el número 7 d'agost de 1978, quan va desaparèixer del subtítol la referència als Països Catalans.

Lectors. La revista busca dues menes de lectors. D'una banda, el professional de la història, des del professor a l'estudiant. De l'altra, el lector interessat en la història com a objecte de lectura i coneixement, lector que té una oferta variada en castellà. Per tant, la revista se situa entre l'erudició i l'alta divulgació. Però amb una clara tendència a pensar més en el gremi dels historiadors que en el lector en general. “Es veritat –diu Muñoz i Lloret– que ha estat bàsicament una revista de la professió, una revista que troba el seu públic entre els professors i estudiants, tant de l'ensenyament secundari com

de la universitat. La renovació passa per pensar una mica més en la cultura i les humanitats i no només en la història específica”.

Disseny. Com recorda la *Gran Enciclopèdia Catalana*, gaudeix d'una presentació moderna i acurada. Les portades són especialment atractives. L'interior s'ha caracteritzat per la comoditat de la lectura, amb una presentació formal que prioritza, amb un ús intel·ligent de l'espai blanc, la facilitat de recepció del text.

Fidelitat. La fidelitat del lector és un tret que explica la seva supervivència.

Estancament. Els darrers anys, comenta Muñoz i Lloret, potser li ha mancat la capacitat de sortir d'ella mateixa i de tornar a connectar amb una inquietud, unes preocupacions, que n'expliquen l'èxit inicial.

Pluralitat. Muñoz i Lloret pensa que, a més del mèrit de la continuïtat, ha tingut el de la pluralitat. “La llista de 1.400 persones que hi han col·laborat ho corrobora”.

Catalanisme. “Crec –diu Muñoz i Lloret– que ha estat sempre més catalanista i no tant, nacionalista, com es pot deduir de la trajectòria dels seus directors”.

Crítica. “Ha procurat –diu Muñoz i Lloret– ser molt crítica amb la historiografia del país i ha fet de plataforma a la crítica de la pròpia tradició, però ho ha fet des d'una posició inequívoca que Catalunya és una realitat, una entitat històrica que s'explica per ella mateixa i no ha fet mai, en aquest sentit, història regional”.

Obertura. “A mi m'ha preocupat molt obrir la revista”, diu Muñoz i Lloret. “Amb això no vull dir que en el passat s'hagin tancat deliberadament algunes portes. Crec que sí, que la revista pateix d'un cert aïllament del món de referència de la mateixa publicació i em preocupa això. Cal tornar a tenir una presència més constant”.

Rutina. “No sé –diu Muñoz i Lloret– si rutina és la paraula. En tot cas, sí que s'havia perdut aquell impuls inicial, probablement per raons històriques i de context social. S'havia trencat aquella complicitat entre la societat i la revista. No en diria pròpiament rutina. Potser

Segons opina l'actual director, Muñoz i Lloret, 'L'Avenç' "sempre ha estat més catalanista que nacionalista, com es pot deduir de la trajectòria dels seus directors".

és culpa del pes de l'academicisme, que fa oblidar el lector, a vegades".

Literatura. Excepcionalment, el dossier ha estat dedicat a un escriptor, amb motiu de celebracions d'aniversari. Han estat distingits, amb aquest honor, Carles Riba, Josep Carner, Josep Maria de Sagarra i Josep Pla.

Dossier. Un dels asos de la revista és el dossier, amb el qual s'aconsegueix que tot el número entri a formar part de la bibliografia del tema i reclami sempre l'interès dels estudiants i investigadors, més enllà de la seva data de publicació. La venda dels números antics és un component essencial de l'apartat comercial de l'empresa. El dossier mensual serà mantingut perquè és una eina molt útil, diu Muñoz i Lloret. "Volem que tinguin el rigor de sempre, però tractarem també que les altres seccions serveixin per a aquells lectors que no estan especialment interessats pel tema monogràfic. Per això, incorporarem més entrevistes a fons."

Col·leccionisme. "Amb el dossier -diu Muñoz i Lloret- la revista no es llença, es col·lecciona".

Repte. El repte assumit per la revista queda molt ben exposat per Ignasi Aragay al final del balanç publicat al número 250: "L'Avenç no hauria de renunciar a tornar a ocupar un lloc central en el debat de les idees. Superat el xarampió postmodern, superat el gremialisme disciplinari, superats els sectarismes ideològics, una revista d'història, cultura i pensament ha de mostrar la saludable ambició de ser el punt de trobada entre el passat i el futur".

Nova aliança. En paraules de l'equip rector, en aquests moments L'Avenç té plantejat "el repte de saber trobar una nova aliança entre el públic i la cultura històrica, que ha estat essencial per a la configuració de la Catalunya contemporània".

Lluís Bonada

Descomptes als subscriptors d'EL TEMPS

Truca'ns de dilluns a divendres al
93 309 70 04
PROMETEATRE

Teatre Romea

Excuses

dirigida per Pep Antón Gómez

25% de descompte de dimarts a divendres. Barcelona.

Teatre Villarroel

Pop Corn

versió i direcció d'Angel Alonso

25% de descompte de dimarts a divendres. Barcelona.

Teatre Condal

La jaula de las locas

amb 'La extraña pareja' (Paco Morán i Joan Pera)

25% de descompte de dimecres a divendres. Barcelona.

Teatre Borràs

T'estimo ets perfecte... ja et canviaré

dirigida per Esteve Ferrer

25% de descompte de dimecres a divendres. Barcelona.